

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER

EDIȚIA 2017-2018 / ETAPA I – 19 ianuarie 2018

COMPER – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASA a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Citește cu atenție textele care urmează, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte la întrebările propuse.

A. *Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” (în trecut Liceul Gheorghe Lazăr) este un liceu din centrul Bucureștiului. Localizat în colțul sudic al parcului Cișmigiu, colț cu Bulevardul Regina Elisabeta, liceul poartă numele profesorului Gheorghe Lazăr, care a întemeiat predarea în limba română la Colegiul „Sfântul Sava”.*

Înființat în 1860, Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” este al doilea liceu, ca vechime, din București.

În „Monitorul Oficial” nr. 10, 14 ianuarie 1860, Eforia Instrucțiunii publice face să apară următorul anunț: „Se dă în cunoștință publicului că luni, în 18 ianuarie, la ora 10 dimineața, se va celebra deschiderea noului gimnaziu, al lui Lazăr, în casele D-lui Gh. Măcescu de la Jignița, Coloarea Roșie, No. 35. Director, I. Maiorescu”.*

*Liceul a devenit foarte cunoscut și prin romanul **Cișmigiu et Comp.**, scris de Grigore Băjenaru.*

(Text preluat de pe site-ul <https://ro.wikipedia.org>)

* *Eforia* – nume dat unor instituții administrative de utilitate publică sau social-culturală din trecut; consiliul de conducere al acestor instituții; sediul acestor consilii; epitropie.

B. *Îmi iau șapca și ghiozdanul, și o pornesc!*

Așa de scorțos cred că n-am mers niciodată.

Uniforma, șapca și ghiozdanul, toate – noi-nouțe! Puțin lucru, la un băiat de 10 ani și jumătate?

*Mi se părea că toată lumea se uită la mine. Dacă doi trecători își aruncau vreo privire furișă și neînsemnată asupra mea, din întâmplare, și-apoi își continuau vorba, eram convins că spun: „Asta a reușit la liceu! A intrat la **Lazăr!** Vezi ce frumoasă uniformă are?” Iar celălalt completa: „Și șapca... și ghiozdanul!” „Da, da!”*

Numai cărți nu aveam încă! În ghiozdan aruncasem cu necaz „Cetirea d’a patra” și un caiet gros, botezat „de notițe”!

Ni se spusese la deschidere c-o să ne dea lista azi sau mâine.

Am ajuns la liceu la ora 8 fără un sfert. În curtea mare erau strânși o sumedenie de elevi în jurul castanului bătrân, martor al atâtor zeci de generații perindate pe sub crengile lui puternice. Cei mici se ștergeau grijulii pe încălțăminte și intrau în clasă. Cei mari stăteau de vorbă nepăsători, așteptând „să sune”!

Intru în clasă și mă așez într-o bancă la întâmplare, lângă un băiat voinic. Niciun cunoscut. Vorbe, pe șoptite. Băncile, aproape pline. De câte ori se deschide ușa, toate capetele, dar absolut toate, ca la o comandă, se-ndreaptă spre ea, să vadă cine mai vine. În sfârșit, ușa se deschide larg și intră un domn înalt și slab, cu mustață mică, neagră, cu părul despărțit în cărare la dreapta și bine pieptănat, cu nasul coroiat și ochii mici, negri și plini de răutate. [...]

FUNDAȚIA PENTRU ȘTIINȚE ȘI ARTE PARALELA 45

— Bună dimineața, băieți!

Unii mormăie timid ceva, în semn de răspuns; iar alții se așază jos, fără să fie poftiți de cel care intrase cu o hârtie în mână. [...]

— Fiecare să scoată câte un creion și o hârtie și să scrie ce am să dictez!

Se aud câteva murmure nedeslușite. Unul șoptește înfricoșat: „Ce, mai dăm un examen?!” Dar toți se liniștesc când aud:

— Am să vă dau lista de cărți! Fiți atenți, ca nu cumva să scrieți greșit... și băgați de seamă că, cel mai târziu până la sfârșitul săptămânii, trebuie să vi le procurați pe toate. De luni, încep cursurile în mod serios! Despre caiete sau ce v-o mai trebui, vorbiți cu fiecare domn profesor în parte. Sunteți gata?

— Da, da, gata! se auziră în trei reprize glasuri timide sau obraznice, mai mult sau mai puțin pițigăiate.

(Grigore Băjenaru, *Cișmigiu et Comp.*)

C. Se făcuse unu fix. Soneria țârâi și astfel află și profesorul că ora s-a terminat. [...]

Cât ai bate din palme, clasa rămase pustie. Pe scările largi, cu coloane, se porni un iureș sălbatic, care de obicei nu se domolea decât când se ivea făptura înaltă a vreunui profesor. În asemenea cazuri, alergătorii „puneau frâna” și ordinea era oarecum restabilă. Dar îndată ce profesorul dispărea după vreun colț, cursa nebunească începea din nou.

Cum trecu de poarta școlii, valul de copii se desfăcu în două: unii o luară la dreapta, alții la stânga. Când se iveau profesorii printre ei, pălărioarele săltau sprintene în semn de salut. Și toată această mulțime flămândă și obosită se învălmășea pe strada însorită... iar amețeala ușoară ce-i cuprinsese pe băieți se risipea treptat în fața atâtor lucruri ispititoare și pline de viață cu care îi întâmpina strada. Parcă ar fi scăpat din închisoare, așa se bucurau de aerul proaspăt, de soare, așa se lăsau înghițiți de orașul zgomotos și plin de animație. Pentru ei, orașul nu era decât o învălmășeală de trăsuri și de tramvaie, de străzi și de magazine, printre care trebuiau să-și croiască drum spre casă.

(Molnár Ferenc, *Băieții din strada Pál*)

STANDARD

1 După cum rezultă din textul A, Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” este situat:

- a. la marginea sudică a Bucureștiului;
- b. în parcul Cișmigiu;
- c. în mijlocul bulevardului Regina Elisabeta;
- d. în centrul Bucureștiului.

2 Conform informațiilor prezentate în textul A, ziua săptămânii în care a fost celebrată deschiderea Colegiului Național „Gheorghe Lazăr” este:

- a. luni;
- b. marți;
- c. miercuri;
- d. joi.

3 După cum rezultă din textul B, copilul care intră în clasă se așază:

- a. în prima bancă;
- b. în a doua bancă;
- c. într-o bancă la întâmplare;
- d. în spatele clasei.

4 În textul C se prezintă:

- a. începutul unei ore de curs;
- b. sfârșitul orelor dintr-o zi de școală;
- c. începutul vacanței;
- d. plecarea spre școală a unor copii.

FUNDAȚIA PENTRU ȘTIINȚE ȘI ARTE PARALELA 45

- 5 Un enunț din textul **B**, referitor la atitudinea copilului care merge la școală, apare în varianta de răspuns:
- ...se bucurau de aerul proaspăt, de soare...;
 - ...se auziră în trei reprize glasuri timide sau obraznice...;
 - Cei mari stăteau de vorbă nepăsători, așteptând „să sune!”;
 - Așa de scorțos cred că n-am mers niciodată.
- 6 Formula de salut care apare în textul **B** este adresată de:
- un profesor;
 - elevi;
 - un elev mai mare;
 - un părinte al unui elev.
- 7 Sunt așezate în ordine alfabetică toate cuvintele din varianta de răspuns:
- care, colegiu, centru, colț;
 - generație, ghiozdan, greșit, gros;
 - decât, dispărea, dreapta, desface;
 - național, negru, monitor, nou;
- 8 Sinonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența:
Așa de scorțos cred că n-am mers niciodată. este:
- aspru;
 - drept;
 - dur;
 - tare.
- 9 Antonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența:
Cei mici se ștergeau grijulii pe încălțăminte... este:
- neglijent;
 - neserios;
 - distrat;
 - agitat.
- 10 Cuvântul *vechime* are:
- 7 litere și 6 sunete;
 - 7 litere și 8 sunete;
 - 7 litere și 7 sunete;
 - 7 litere și 5 sunete.
- 11 Cuvântul *ghiozdan* are:
- 8 litere, 7 sunete;
 - 8 litere, 6 sunete;
 - 8 litere, 9 sunete;
 - 8 litere, 8 sunete.
- 12 Numărul silabelor din cuvintele: *deschiderea*, *gimnaziu*, *sudic* este corect indicat în varianta de răspuns:
- deschiderea*: 4, *gimnaziu*: 3, *sudic*: 2;
 - deschiderea*: 5, *gimnaziu*: 4, *sudic*: 3;
 - deschiderea*: 4, *gimnaziu*: 4, *sudic*: 2;
 - deschiderea*: 5, *gimnaziu*: 5, *sudic*: 2.
- 13 Sunt marcate corect silabele accentuate în varianta de răspuns:
- colțul*, *predarea*, *publice*;
 - colțul*, *predarea*, *publice*;
 - colțul*, *predarea*, *publice*;
 - colțul*, *predarea*, *publice*.
- 14 O idee principală care se poate desprinde din textul **B** este:
- Băiatul care merge la școală are în ghiozdan o carte și un caiet.
 - Copilul are o uniformă frumoasă.
 - În curtea școlii, elevii mai mari așteptă să se anunțe intrarea în clase.
 - Un elev care a fost admis la Liceul *Lazăr* se îndreaptă spre școală.
- 15 În textul **C**, reprezintă indici de spațiu toate cuvintele din seria:
- unu fix*, *clasa*, *colț*;
 - clasa*, *scările*, *strada*;
 - aerul proaspăt*, *soare*, *orașul*;
 - trăsuri*, *tramvaie*, *mulțime*.

- 16 Tema textului **B** este:
- a. școala; b. copilăria; c. natura; d. orașul.

EXCELENȚĂ

- 17 În textele **B** și **C**, apar următoarele aspecte ale unui text narativ:
- a. există întâmplări, personaje, indici de timp și de spațiu;
b. sunt prezentate întâmplări la care nu participă personaje;
c. întâmplările sunt prezentate de un personaj, există cuvinte/structuri care prezintă detaliat spațiul acțiunii;
d. nu există indici de timp și de spațiu, participanții la acțiuni sunt persoane reale.
- 18 Textele **A** și **B** au în comun prezentarea:
- a. unor aspecte legate de Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”;
b. modului în care se desfășoară prima zi de școală pentru un elev la Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”;
c. unor date exacte despre Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”;
d. unor amintiri legate de întemeierea Colegiului Național „Gheorghe Lazăr”.

Itemii 1-16 se notează cu câte 5 puncte fiecare; itemii 17-18 se notează cu câte 10 puncte fiecare.
Total: 100 de puncte.

